

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Civilkontoret
Sagsnr.: 2005-151-0046
Dok.: LGH40360

Besvarelse af spørgsmål nr. 20 af 14. oktober 2005 (alm. del) fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Spørgsmål:

”Ministeren bedes oversende et notat med en yderligere belysning af problemstillingen vedrørende strøelse til kyllinger, samt oplyse om relevant forskning i alternativer til strøelse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Danmarks JordbrugsForskning og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

Danmarks JordbrugsForskning har oplyst følgende:

”Trædepudesvidninger hos slagtekyllinger er hovedsageligt forårsaget af fugtig strøelse, herunder klistret afføring. Indholdet af biotin i foderet påvirker trædepudernes beskaffenhed således, at et underskud i optagelsen af biotin øger risikoen for trædepudesvidninger. Desuden viser helt nye (endnu ikke publicerede) resultater fra Danmarks JordbrugsForskning, at trædepudesundheden har en genetisk komponent, hvilket muliggør selektion for bedre trædepudesundhed.

Den fugtige strøelse forekommer pga. fugtighed fra omgivelserne, som kan stamme fra kondensering, høj luftfugtighed, kyllingernes afføring og vandingssystemet.

Slagtekyllingeproducenterne forsøger at undgå fugtig strøelse ved at

1. Opvarme stalden før strøelsen udlægges, således at gulvet er varmt og kondensering i strøelseslaget undgås. Nogle stalde har gulvvarme for bl.a. at undgå fugtig strøelse. Gulvvarme er dog ikke nogen garanti for tør strøelse.
2. Klimastyre, således at luftfugtigheden holdes så lavt som muligt. I kyllingernes første levetid, hvor lufttemperaturen også er høj (30-34°C) er det vigtigt at optimere luftfugtigheden så kyllingerne ikke har det for tørt.
3. Tildele et foder, der er afstemt med kyllingernes stofskifte og vækst, således at klistret afføring undgås.
4. Vandingssystemet skal justeres så det ikke drypper. En del producenter har dryp-skåle under drikkeniplerne, så vandspild minimeres.

Strørelsens evne til at forblive tør i et givet miljø afhænger af mængden og typen af strøelse, samt antallet og afstamningen af kyllinger, der befinder sig på strøelseslaget. Erfaringer fra Sverige har vist, at for meget strøelse kan være medvirkende til at underlaget forbliver vådt, hvorimod et tyndere lag strøelse kan holdes mere tørt igennem produktionsperioden, formodentlig fordi et tyndere lag har lettere ved at tørre og fordi forgæringen i strøelsen kan vedligeholde et lavt fugtighedsniveau. Det optimale strøelses-lag afhænger dog af gulvets beskaffenhed.

Erfaringer viser, at et strøelses-lag med træspåner er lettere at holde tørt end f.eks. snittet halm, formodentlig pga. spånernes højere vandbindingsevne. Kun enkelte forsøg med alternative strøelsesmaterialer findes (e.g. risskaller, malede majscolber), og der foreligger p.t. ingen videnskabelige resultater under nordeuropæiske forhold på området.

Kyllinger fra langsomt voksende linier har færre trædepudesvidninger end hurtigt voksende slagtekyllingelinier, såfremt belægningsgraden (antal kyllinger pr. m²) er den samme. Dette skyldes at langsomt voksende kyllingers stofskifte er mindre, og foder og vandomsætningen derfor mindre pr. areal enhed. Belægningsgraden påvirker forekomsten af trædepudesvidninger, således at flere kyllinger pr. areal øger risikoen for svidninger.

Der mangler reel forskning i årsagssammenhænge mellem strøelseskarakteristika, produktionsforhold og bensundhed hos slagtekyllinger, men en del erfaringer med strøelse er samlet i ”God Produktionspraksis ved hold af slagtekyllinger” fra Det Danske Fjerkræraad (April, 2003), samt hos fjerkrærådgivningen i Landscentret Fjerkræ i Skejby.”

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har på baggrund af et bidrag fra Fødevarestyrelsen oplyst følgende:

”Slagtekyllinger holdes traditionelt i store flokke i huse med strøelse, der ofte består af småspåner. Strøelsens kvalitet er afgørende for kyllingers velfærd, bl.a. fordi god strøelseskvalitet muliggør støvbadning, som er en normal adfærdsform hos kyllinger. Omvendt kan dårlig strøelseskvalitet være en negativ faktor for f.eks. luftkvaliteten, og især kan våd, ammoniakholdig strøelse resultere i ætsninger under kyllingernes fødder, såkaldte trædepudesvidninger. Trædepudesvidninger er således en parameter for strøelsens kvalitet.

Der er mange faktorer, der kan påvirke strøelseskvaliteten, udover selve strøelsesmaterialet: Temperatur, ventilation, luftfugtighed, tykkelse (for tyndt eller for tykt, idet sidstnævnte kan øge risikoen for våd strøelse), foderet, eventuel sygdom, belægningsgraden, varigheden af mørkeperioder.

Der er i Justitsministeriets lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger i § 5 fastsat bestemmelser om, at huse med slagtekyllinger i hele produktionsperioden skal have en strøelsesmåtte, der er tør og løs i overfladen.

Bestemmelsen kontrolleres i forbindelse med regionernes stikprøvekontrol (som har været udført fra og med 2004) af besætninger med hold af slagtekyllinger¹. Det kan oplyses, at der i forbindelse hermed ikke blev konstateret overtrædelse af lovens § 5 i 2004, mens der i 2005, i perioden 1. januar til

---

¹ Hvert år skal der kontrolleres 5 %, dog mindst 50 besætninger stikprøvevis for overholdelse af velfærdsbestemmelserne. Da der er ca. 300 besætninger, kontrolleres i realiteten mindst 50 besætninger årligt.

9. august, i 3 tilfælde blev givet indskærpelser på grund af dårlig strøelseskvalitet konstateret i forbindelse med stikprøvekontrollen.

I henhold til § 9 i lov om hold af slagtekyllinger, og § 8 i bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, skal der på slagterierne foretages en registrering af mængden og alvoren af trædepudesvidninger på 100 fødder fra hvert indleveret hold kyllinger. Hvis scoren overskrider visse nærmere fastsatte grænser, følger fødevareregionen op overfor besætningen. Opfølgningen vil oftest bestå i et påbud om at rette et enkelt utilstrækkeligt forhold i besætningen, eller, hvis årsagerne er mere komplekse, om at udarbejde en handlingsplan, der går ud på at ændre flere utilstrækkelige forhold, således at kommende hold slagtekyllinger i huset går på strøelse af tilstrækkelig god kvalitet.

Når det på landsplan skal vurderes, hvordan kravet om en strøelse, der er tør og løs i overfladen, generelt opfyldes, bør det således ikke alene ske ud fra antallet af konstaterede overtrædelser af lovens § 5, men antallet af konstaterede trædepudesvidninger på slagterierne bør også indgå, idet for mange trædepudesvidninger altid vil være en konsekvens af utilstrækkelig strøelseskvalitet.

For så vidt angår antallet af konstaterede trædepudesvidninger i 2003, 2004 og januar-august 2005 henvises til notat herfra af 26. august 2005 om bidrag til svar på spm. 190 fra Fødevarerudvalget til ministeren.

For så vidt angår spørgsmålet om alternativer til strøelse, er Fødevarestyrelsen bekendt med, at der i bl.a. Holland er tiltag i denne retning. Imidlertid må styrelsen henvise til Danmarks Jordbrugsforskning for oplysninger om forskning på området.”

Justitsministeriet har i forlængelse af udtalelsen fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender indhentet en supplerende udtalelse fra Danmarks JordbrugsForskning for så vidt angår det af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender oplyste om tiltag i Holland om alternativer til strøelse.

Danmarks JordbrugsForskning har supplerende udtalt følgende:

”DJF har ikke kendskab til hollandske undersøgelser vedr. alternativer til strøelse. Ved en søgning i vor internationale artikel-database (Web of Science) fremkom der ikke resultater vedr. emnet. Alligevel kan der dog være aktiviteter i gang, som DJF ikke har kendskab til, og som kan have interesse. Resultaterne kan dog først anvendes, når vi kender deres kvalitet, fx efter en international evaluering.

DJF har efterfølgende fået forelagt det hollandske materiale, som FVST har baseret sin udtalelse på. Det er DJF's opfattelse, at dette materiale ikke har en kvalitet, som kan give anledning til tilføjelser til vort tidligere bidrag til svar på spm. 270.”